

ZOMBİ EVRENİNE SOSYAL MESAFELİ BİR BAKIŞ*

Hayati SARIEKİZ

Zombiler... Ölümün bile durduramadığı ancak yavaşlatabildiği, kıyamet sonrasının gözü pek, yiğit et yiyicileri... Yorulmazlar, pes etmezler, düşüklerinde kalkmayı bilirler.

Peki, nereden geldi bu zombiler? Ne yerler, ne içerler? Dert midir onları yalpalayarak yürüten, yoksa aşk mı? Zombilerin evrenine adım atma vakti...

Zombi kavramı Haiti'deki dinlerden biri olan Voodoo'ya ait inanışların arasındadır. Voodoo ya da Vudu (okurken u'ları istediğiniz kadar uzatabilirsiniz.) “manevi varlık, ruh veya ilah” anlamlarına gelir. İzlediğiniz filmler nedeniyle aklınıza “kara büyü” gelmesin. Kara büyü Hoodoo inancına aittir. Yani Vuducular bez bebeklere iğne batırmazlar. Vudu ile Hudu'yu karıştırmamak gerek.

Vudu dinine inanan, kendi yağlarında kavrulan Haitililer bir gün dünyanın en tehlikeli varlıkları olan sömürgecilerle karşılaşır. Gittikleri her yerde kendi dinlerini empoze eden, bunun karşılığında toprakları alan sömürgeciler Vudu dinini bitirmek için de uğraşırlar, tapınakları yakarlar, din adamlarına zarar

---

***Künye:** Sariekiz, Hayati (2020). “Zombi Evrenine Sosyal Mesafeli Bir Bakış”. Simit Çay Betik, S. 2, s. 32-34.

verirler. Tabii bu sırada da bu dine ait bazı kavramlardan da etkilenirler. Zombi kavramı bunlardan biridir.

Zombi inancından etkilenen Batılılar, zombilerle ilgili filmler çekmeye başladılar ve böylece dünya da tanışır zombilerle. Yerel bir inanıştan tüm dünyaya mâl olan zombiler, aynı zamanda filmlerle de küresel sermayeye mal olur. Sonra gelsin zombi kitapları, dizileri, filmleri... İşin en ironik kısmı şurası: Sömürgeci düzen, dünyadan silmeye çalıştığı dine ait inanışları yok etmek bir yana o dini tüm dünyaya tanıtmıştır. Vudu dininin havarileri sömürgecilerdir. Yoksa biz nereden bilelim zombileri?

Zombiler hakkındaki filmler ve kitaplar ortak bir zombi kültürü oluşturmuştur. Salgın ve kıyamet kelimeleri ile zombi kelimesi özdeşleştirilmiştir. Her şeyi tastamam bir zombi karakteri ortaya çıkmıştır. Zombi filmi çekmeyi düşünüyorsanız kurallara uymak zorundasınız. Mesela zombiler asla sebze yemezler. Sebzenin faydalarını zombi filmiyle anlatamazsınız. Zombiyi yok edecekseniz kafasına vuracaksınız. Onlar için aslolan beyindir. Vücudun işlevlerini tamamen kaybetmemiş nadide organlarındandır. Bir zombinin kalbine zarar verirseniz zombi ölmez. Temel organ kalp olsaydı birbirine trip atan zombilerden film izlenmezdi. “Onu ben yiyecektim, senden nefret ediyorum!” diyerek olay yerinden ağlayarak uzaklaşan zombiler izleyebilirdik.

Gelelim zombiler ile ilgili yazılı ve görsel eserlere. Zombi filmleri genel olarak bir salgın ile başlar. Salgın tüm dünyaya yayılır ve insanların büyük bir çoğunluğu zombiye dönüşür. Hayatta kalan insanlar da zombilerle mücadele ederler. Ancak bir müddet sonra ipin ucu kaçır ve zombiler ikinci plana düşer. İnsanların birbirleriyle mücadelelerini izleriz. Eşyanın tabiatı gereği zaman ilerledikçe zombiler çürüyeceğinden, vücutları dağılacığından böyle bir yol izlenmiş olabilir. Zombilerin zamanla akıllanmaya başlaması ve insanlarla daha bilinçli mücadele etmesi de bazı filmleri ilgi çekici kılmaktadır.

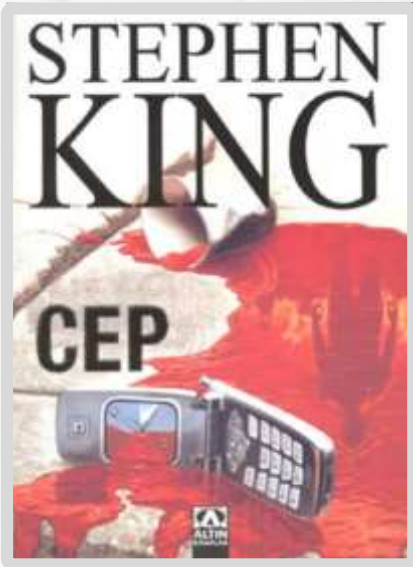

Farklı görüşler olsa da tam anlamıyla zombi konulu ilk film 1932 yılında çekilen Beyaz

Zombi filmidir. Ardından çekilen birçok zombi filmi ile konu farklı boyutlarıyla seyirciye sunulmuştur. Bu filmlerin arasında kaliteden yoksun filmler olduğu gibi izleyiciyi çeken, kaliteli filmler de vardır. 28 Gün Sonra, 28 Hafta Sonra, Ölülerin Şafağı filmleri; Ölümcül Deney ve Rec film serileri bana göre başarılı filmler arasındadır. Şiddetle tavsiye ettiğim iki film ise Ben Efsaneyim ve Cargo filmleri. Ben Efsaneyim filminde biraz farklı bir durum var. Yine bir salgın ve hayatta kalan bir avuç insan anlatılıyor filmde. Ancak bu filmde insanların –daha doğrusu bir insanın- mücadele ettiği varlıklar zombiler değil mutantlardır. Film özü itibarı ile zombi filmleriyle uyuştugu için bu filmi de tavsiye etmem gerektiğini düşündüm. Cargo filmi ise tam anlamıyla zombi filmi. Minicik evladını korumaya çalışan bir babanın mücadelesini izliyoruz. Final sahnesi de çarpıcı. Türkler de bu işe el atıp “Ada” isimli bir zombi filmi çektiler. Şiddetle tavsiye etmemekle beraber yerli ve milli bir film izlemek isteyen için şurada durabilir.

The Walking Dead (Yürüyen Ölüler) dizisi bu konuda ses getiren biz dizi olmuştur. Yayımlanan her sezonu bir önceki sezonunu aratsa da, artık yapımcı ve yayımcılarına zarar ettirse de benim gibi izlemeyi bırakamayan kemikleşmiş izleyici kitlesi hâlâ var. Dizinin 10. sezonunun final bölümü salgın nedeniyle

tamamlanamadı. 4 Ekim’de yayımlanacağı söyleniyor. Dizi 11. sezonun da vizesini almış durumda. Ayrıca ana diziyi karakter paslaşan Fear the Walking Dead adlı yan dizi de var.

Kitaplara gelince Mary Shelley’in yazdığı Frankenstein eseri, zombi konulu ilk kitap olarak görülmelidir. Kitapta her ne kadar “çılgın bir doktor”un deneyi ön planda olsa da canlandırılan adsız “yaratık” aslında bir zombidir. Çünkü kitapta farklı bedenlerden toplanmış bir ceset dirilmektedir. Stephen King’in Cep adlı romanı da zombi konusunun işlendiği başarılı kitaplardandır. Cep telefonundaki frekans insanları zombiye çevirmektedir. Belki de King teknolojinin

zararlarına atıfta bulunuyordur. Ayrıca yukarıda adı geçen Yürüyen Ölüler dizisinin de kitap serisi vardır. İzlemek yerine okumayı tercih edenler için güzel bir seçenek.